

Корсун С. І.,
кандидат психологічних наук, доцент,
професор кафедри психології та педагогіки,
ПВНЗ «Університет Сучасних Знань»,
м. Київ

Янкін В. О.,
кандидат історичних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки,
ПВНЗ «Університет Сучасних Знань»,
м. Київ

Корсун О. О.,
практичний психолог,
ДНЗ № 784,
м. Київ

ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Проблеми психологічної підготовки працівників правоохоронних органів України продовжують хвилювати фахівців, керівників правоохоронних органів, професорсько-викладацький склад навчальних закладів та громадськість. Особливо яскраво проявляється проблема психологічної підготовки у світлі поширеності та доступності соціальних мереж за умови наявності у кожного громадянина смартфона з функцією відеозапису та закріплення на законодавчому рівні права на фіксацію факту спілкування громадянина із працівником правоохоронного органу.

Право адвоката фіксувати процесуальні дії у яких він бере участь а також хід судового засідання, прямо передбачено у статті 20 закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1].

Відповідно до статті 34 Конституції України, кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [2].

У деяких випадках, відсутність належної психологічної підготовки у працівників правоохоронних органів, дається взнаки, особливо у ситуаціях спілкування та взаємодії з громадянами в умовах відеофіксації. Страх перед відеокамерою називається – аутогоністофобія. В основі аутогоністофобії можуть лежати декілька причин: сором'язливість, дитячі страхи, невпевненість у собі, відсутність досвіду або невдалий попередній досвід.

Зрозуміло, що усі ці причини мають психологічну природу і досить легко можуть бути усунуті або мінімізовані шляхом відповідної психологічної підготовки. Отже, психологічна підготовка працівників правоохоронних органів, навіть з огляду на наведені приклади, має дуже велике значення для підвищення рівня професіоналізму та уникнення професійно-негативних явищ надмірної тривожності,

стресу, неадекватних емоційних реакцій тощо. Поряд із цим існує проблема із чіткою визначеністю переліку правоохоронних органів. Чинні законодавчі та нормативні акти не дають вичерпного переліку правоохоронних органів. Деякі законодавчі та установчі документи державних органів містять пряму вказівку на їх правоохоронний статус, інші законодавчі документи розкривають лише основні ознаки правоохоронних органів або надають невичерпні переліки таких органів.

Крім того, підготовка працівників для правоохоронних органів відбувається у різних навчальних закладах, зокрема і у відомчих. У структурі деяких правоохоронних органів передбачені відповідні психологічні підрозділи, покликані надавати психологічну допомогу та можуть здійснювати поточну психологічну підготовку, забезпечення працівників психологічними знаннями, проведення тренінгів.

Національна гвардія України, як військове формування з правоохоронними функціями, має у своїй структурі відділ психологічного забезпечення, а відомчий заклад вищої освіти – Національна академія національної гвардії України, готує фахівців-психологів для потреб відомства.

Національна поліція України, як правоохоронний орган, має в своїй структурі відповідні підрозділи психологічного забезпечення, а відомчі заклади вищої освіти МВС України готують фахівців-психологів для потреб Національної поліції.

Водночас, щодо деяких інших правоохоронних органів можемо констатувати, що у їх структурі не передбачено підрозділів психологічного забезпечення, органи не розміщують замовлення у навчальних закладах на підготовку психологів, а заклади вищої освіти не готують психологів для таких правоохоронних органів. Детальний аналіз навчальних дисциплін низки закладів вищої освіти які готують правоохоронців, для певних правоохоронних структур, дає підстави стверджувати, що під час навчання у майбутніх правоохоронців відсутні дисципліни психологічного спрямування. Зокрема, здобувачі вищої освіти за спеціальністю «право» та «правоохоронна діяльність» узагалі не вивчають дисципліну «юридична психологія».

У той же час, у освітньому просторі країни спостерігається і позитивний досвід. Зокрема, слід відмітити, що у ПНВЗ «Університет сучасних знань» ведеться підготовка магістрів за акредитованою освітньою програмою «юридична психологія».

Щодо проблеми оптимізації психологічної підготовки працівників правоохоронних органів слід зазначити, що оптимізація (англ. optimization, optimisation) – це процес надання будь-чому найвигідніших характеристик, співвідношень. Неможливо оптимізувати психологічну підготовку працівників там де ця підготовка відсутня взагалі. На нашу думку, потребують негайного впровадження у процеси підготовки працівників правоохоронних органів саме дисципліни психологічного спрямування. Як бачимо, існують позитивні приклади психологічної підготовки майбутніх працівників правоохоронних органів які можуть бути запозичені як діючі ефективні моделі і іншими закладами вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012р. № 5076-VI. Дата оновлення: 16.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#top>
2. Конституція України: станом на 1 верес. 2020 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2020. 82 с.